

POPOTNIK.

List za šolo in dom.

Izhaja 10. in 25. dan vsakega meseca, ter velja za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr. — Pomembne številke dobivajo se po 15 kr. — Na anonimne dopise se ne ozira. — Rokopisi in na oceno poslane knjige se ne vračajo. — Spisi in dopisi naj se blagovoljivo pošiljati (frankirani) vredništvu (Reiherstrasse 8), naročnine, oglasila in reklamacije pa založništvu: tiskarju J. Leonu v Mariboru. — Za oglasila plačuje se od navadne vrste, če se enkrat natisne 10 kr.

Opombe o narodnem blagu in njegovem nabiranju.

Greift nun hinein in's volle Menschenleben,
Ein jeder lebt's, nicht Vielen ist's bekannt.
Und wo ihr's packt, da ist's interessant.

Goethe.

„Že zopet nekaj o narodnem blagu“, bode znabiti kateri vskliknil, ko bode ta naslov pogledal. Da, res se je že na dolgo in široko, prilično in neprilično pisalo in razpravljalo o narodnem blagu; t. j. pisale so se teoretične razprave o njem, blago samo pa se ni zapisovalo. Ne boj se tedaj dragi bralc, da ti hočem to še od konca do kraja zopet praviti, kar si znabiti že davno v lepšji obliki čital, ampak hočem le nekatere splošne opombe po domače povedati, ter le toliko dostaviti, da bom govoril o narodnem blagu iz splošnega slovstvenega in ne znanstvenega stališča.

Vsaki človek, kateri se šteje med izobražene, se je začel še le prav učiti ko je šole zapustil, ker v šolah se mu je prav za prav podal le navod, po katerem se ima pozneje izobraževati. To sveto nalogo ima tudi učitelj. Da se vsaki v svoji stroki, t. j. metodiki, pedagogiki i. t. d. izobrazuje, tega se je že naprej nadjati, ker brez tega sploh ni mogoče učitelj biti. Zraven tega se še nekateri znabiti realij uče, do kojih že najbolj veselje imajo, ali se bavijo z slovstvom in klasiki; gotovo pa je, da najmanjšemu številu učiteljev pride na um, se od naroda nepokvarjenih resnic učiti, njegove navade, običaje, jezik in slovstvo opazovati, ter svoje študije z umetnimi primerjati. Res imamo v našem slovstvu možake zabelježiti, kateri so v tem obziru veliko, da ogromno veliko storili. Kdor pa količkaj vé, koliko biserov ima naš narod skritih, kateri se po času pozgube in koliko stotin takih reči samo z eno babico v grob odide, ta nam bode pritrtil, da nam če v tej zadevi preostane mnogo dela, katerega naj bi se poprijeli zlasti v sredi med ljudstvom živeči razumniki: učitelji, duhovniki itd. Res učitelju za druge stvari ne ostane veliko časa, ako je vesten svojemu poslu, pa nekaj vendarle.

Mislimo si dolgi poletni dan. Na deželi mine šola ob treh in svetlo je še tija do devetih.

Učitelj se gre sprehajati po polju, kjer mu je nekaterokrat prav dolgočasno, ako nima družčine. Tam na kaki meji pa pase kaka babica ali sivolas

dedek kravico, ter se tudi dolgočasi pri ubogej živali. Ako učitelj ne nosi glave preveč visoko, kar se žalibog pri mladih rado zgodi, se spusti v pogovor, katerega začetek je naš Prešeren izvrstno pogodil:

„Kdor govoriti kaj ne ve,
Vreme hvali al' toži“.

Od vremena se navadno pride na sedajne „hude in nekdanje dobre čase.“ Znabiti je starčku v spominu kaka vojska z Francozom etc. in od vojskinih junakov ni velika pot do narodnih, n. pr. kralj Matjaž i. dr. in sedaj sta pri snovi. Starčka veseli, da ga gospod rad posluša in postane zgovoren, vesel da mu čas mine, ker tukaj je njegov element. Pravlje, legend, pregovorov in drugega narodnega blaga ni konca ne kraja in ako se učitelj le količkaj za te reči zanima, si jih bo toliko zapomnil, da si doma od vsakega kratek načrt napravi, da vsega ne pozabi. Pri priložnosti se vsede, ter vrže tako stvar na papir, med pisanjem, ko je v snovu, si še znabiti na iste besede pripovedovalca zmisli, ter celo pravljico z istimi besedami zapiše, tako da stvar od svoje izvirnosti ni nič izgubila. To ima za učitelja dvojno korist. On namreč obvarje take bisere pozabljivosti in drugič se vadi v jeziku, po času se nauči v narodnem duhu pripovedovati; in česa mu je bolj potreba kot tega? Učenci bodo učitelja golovo z večim veseljem poslušali, ako bo jim pravil v priprosti obliki, prav po domače, kakor da bi bil celi govor z učenimi izrazi in duhom preprežen, kakor bi ga govoril kaki profesor na univerzi.

V novejšem času so se res že tudi učitelji poprijeli nabiranja narodnega blaga. Tudi naš „Popotnik“ je zategadelj odprl poseben predalček. Pa kaj, tukaj najdemo same pravljice, čeravno ima narodno blago veliko širje polje. *) Znabiti ne bo odveč, ako tukaj navodim posamezne oddelke narodnega slovstva ter si ob enem ali drugem dovolim kratke opazke.

1. Narodni pregovori. Vsaki omikani narod ima veliko izrekov in pregovorov, kateri nastanejo med občevanjem. Nemei jih dobro „die Weisheit der Gasse“ imenujejo. Nobeden nabiralec narodnega blaga ne sme teh pozabiti. V tem obziru se še ni veliko storilo in v našem slovstvu še ni knjige, katera bi obsegala zgolj narodne pregovore. Res so se začeli že precej rano zbirati; že Megiser je dal leta 1592 v svoji knjigi „Paroemiologia“ nekaj takih pregovorov natisniti. Pozneje pa je ta reč celo zaspala in prvi ki se je začel za nje brigati, je bil Anton Janežič, **) ki jih je v „Slov. Glasnik-u“ razglašal. Iz „Glasnika“ so potem deloma potovali za izgled v njegovo „Slovensko slovnico.“ Od narodnih pregovorov, ki jih je tukaj nakopičenih, se jih odlikuje veliko sè svojo humoristiko in pri tem dobrim jedrom, n. pr. Bog že ve, kateri kozi rep odrta; z velikimi gospodi ni dobro črešenj zobati etc.

*) Radi bi ta predalček razširili, ko bi nam to pičli prostor dopuščal. Naš namen je v prvi vrsti, podati kolegom s pripovedkami, pravljičami itd. gradiva za domovinslovní punkt, zategadelj ponavjamo našo prošnjo, naj nas č. „Pop.“ bralci tudi zanaprej s takim blagom — posebno s pripovedkami historične vsebine — zalagati blagovolijo. Pristavimo še, da nameravamo tako nabrano blago potem še v posebni izdaji slovenskemu občinstvu podati.

Vredn.

**) V raznih letnikih „Novic“ je mnogo narodnih pregovorov nabranih iz raznih pokrajin Slovenskih pa tudi od raznih nabirateljev. Veliko jih ima nabranih M. Majar v svoji preimenniti knjigi: „Kako izobraževati ilirski jezik“ etc.

Vredn.

Tukaj tudi ne smemo pozabiti nekaterih rekov ali fraz, ki so celo narodni postali, n. pr. Se vleče, kot megla brez vetra; gre, kot bi mislil še danes v Rim priti, etc. Tudi takih rekov bi se znalo veliko nabrati in vsaki pisatelj v narodnem duhu pisanih povesti in romanov jih mora imeti veliko število na razpolago.

2. Narodne basni in prilike so tudi še v precejšnjem številu raztresene. Največ jih je v obliki boja, med posameznimi živalimi, n. pr. med medvedom in psom, med mačkom, prešičem in psom, etc. Večkrat se tudi take basni na nekaj opirajo ali nekaj v narodnem duhu razlagajo, n. pr. zakaj ima zajec kratek rep, etc.

Prilik z navadnimi osebami ni ravno veliko med narodom, pač pa z božjimi bitji; n. pr. o Kristu in sv. Petru jih je veliko število. Tudi tukaj je več takih, ki nam nekaj razjasnujejo ali kaki vzrok povedo, n. pr. kako so prišle gobe na svet? etc. Vendar te zadnje spadajo že bolj med narodne legende.

3. Narodna vprašanja in zastavice se pa povsod dobijo, kajti nahaja se jih zelo veliko, katere še čakajo nabiralec. Nekaj jih imamo že po časopisih, še več pa po Koledarjih nabranih. Posebne knjige še tudi tukaj ni.

4. Bajke in pravljice. Največ se je v našem slostvu pri teh storilo in med vsemi nabiralec imamo tukaj omeniti Matija Valjavca, kateri tako rekoč vse svoje moči narodnemu blagu daruje.

Začel ga je razglaševati v „Glasniku“, potem je nadaljeval v „Zori.“ Izdal je tudi knjigo, v kateri so narodne pravljice in pesni. V najnovejšem času priobčuje tudi v „Kresu“ narodno blago. Za tem nam je omeniti Janeza Trdina, kateri posebno v lepem jeziku „Bajke in povesti o Gorjancih“ in „Verske bajke na Dolenskem“ v „Ljublj. Zvonu“ razglaša. Ne smemo pa tudi pozabiti J. Pajeka, profesorja v Mariboru, kateri nabira pridno narodne pravljice po ptujskem in mariborskem okraju. Pajek in Valjavec pišeta skoraj izključljivo vse narodne pravljice v istem narečju, kot so se njima pripovedovale, ker so ob enem za znanstveno rabo.

Sem spadajo tudi junaške in humoristične narodne pravljice. Prvih imamo žalibog mi Slovenci malo, edini „kralj Matjaž“ in „močni Ravbar“ bi bile tukaj omeniti; a v tem obziru so naši bratje Srbi zopet bogateji. Nekaj več pravljic je humorističnega zapopadka. Te nam opisujejo navadno kake smešne čine prebivalcev enega ali drugega kraja. Tudi tukaj bi se dalo veliko nabrati.

Te pravljice imajo v različnih krajih različna imena; tako so n. pr. v ptujski okolici znane „od Vržejev“, v mariborski okolici „od Lemberžanov“ in na Kranjskem „od Ribničanov“. Tukaj pa ne bi bil smel dotični kraj zameriti te narodove šale, ako bi tudi zbirka takih pravljic izišla.

5. Narodne pesni so največji zakladi, z katerim se sme slovensko narodno slostvo ponašati. No, tukaj smemo zadovoljni biti s tem, ker se je že dozdej storilo. Narodne pesni so se že začele za časa Linharda in Vodnika nabirati, in ta dva je pridno posnemal Prešernov-prijatelj Smole. Te pesni so se nekatere natisnile v „Kranjski Čbelici.“ In ravno narodnim pesnim se imamo zahvaliti, da smo dobili prvaka naših pesnikov, Prešerna tako rano, ko je bil

še naš jezik v plenicah. On se je od naroda učil in tam jezik zajemal; lep izgled našim današnjim pesnikom.

Veliko učiteljev je zbiralo in še zbira narodne pesni v svojej okolici, ter še si znabiti celo napeve postavi; to pa le zgolj za svojo rabo. Dobro bi bilo, ako bi se take pesni poslale enemu ali drugemu nabiratelju, kateri jih misli izdati. Ako so pa z napevi, naj bi se poslale „Glasbenej Matici“ v Ljubljano, da jih o priložnosti obelodani.

Ker sem že pri narodnih pesmih, naj še omenim, da bi bilo zelo dobro, ko bi gg. učitelji iz zbirk narodnih pesen take izbrali, ki so za otroke, ter jih v šoli z otroci peli; pri nas se narodna pesen vse premalo goji. Res je večina pesni zaljubljenega zapopadka, pa nekatere bi se le dale porabiti.

6. Sem še lahko vzamemo v narodnem duhu pisano povest, katera je res že med leposlovne umetne proizvode šteti, iz katere se pa vendar čitatelj navade, običaje, prazne vere, da celo nekatere pregovore in pesni nauči. Tudi takih nam v našem slovstvu ne manjka.

Opomnimo le na Jurčičevega Desetega brata, kateri je bil do naj-novejšega časa najboljši slovenski roman. Martinek Spak ali deseti brat ima vse lastnosti, ki si jih naš narod o desetem bratu pripoveduje. Tudi Krjavl je prav dobro narisane.

Prav dober roman za naš namen je tudi Malo življenje od profes. Fr. Detela. Tukaj imamo navade, običaje, dejanje in nehanje gorskega naroda živo naslikano in to tudi v krasnej slovenščini. J. St.

Sklenemo te vrstice z nujno prošnjo do naših tovarišev, da blagovolijo nabiranju „narodnega blaga“ posvetiti nekoliko svojega truda, ter rešiti pozabljivosti mnogo najlepših biserov naroda.

„Zrno do zrna pogača
Kamen do Kamena palača“.

Rega,

učni poskus za 3. in 4. šolsko leto.

1.

Katere živali živijo v vodi? — Ribe, kače, raki, žabe itd.

Učitelj pokaže steklenico, v kateri je rega, ter vpraša: Ali poznate to živalico? — To je rega. — Kaj pa je rega? — Žaba. — Kje ste videli to žabico? — Na drevesu, na grmu, na fižolovi palici. — Zakaj pa ji rečemo „rega“? — Ker reglja. — Predno bomo o tej živalici dalje govorili, si hočemo regino truplo ogledati!

Kake barve je rega po hrbtu? — Zelene. — Kaka je po trebuhu? — Bela. — Kaj pa ima tukaj na strani? — Rujavi pas, trak. — Od kod in do koder pa sega ta proga? — Od očesa do zadnjih nog. — Kake so oči? — Napele. — S čim je truplo pokrito? — Ono je golo? — Kake so noge? — Kratke. — Kaj pa ima rega na vsaki nogi? — Prste. — Poglejte, kaki so prsti

ob koneih! Kaj vidite tedaj na prstih? — Bele kepice. — Glejte! Rega ima na prstih mehke kepice, s katerimj se prijema, ako pleza po gladkih stvareh. Ponovi! R. Kaj ima rega tukaj? — Grlo.

Ako hoče ona regljati, tak se grlo napuhne v velik mehur; reglja pa le samec. Ponovi, kaj sem rekel! S. Zdaj pa pazite, da mi bodete na moja vprašanja hitro in lepo odgovarjali! Učitelj zdaj vsa vprašanja ponovi, in potem pusti katerega izmed učencev brez vprašanj rego popisati.

2.

Kje si videl rego? P! — Na drevesu, — Kje si jo ti videl S? — Na grmu — Ob katerem letnem času pa ste videli ali slišali rego? — Med poletjem. — Ob katerem dnevnem času ona najrajše reglja? — Zvečer. — Ali jo je kateri izmed vas tudi po dnevu slišal? — Včasih pred nevihto. — Kaj pa pravijo ljudje, ako rege močno regljajo? — Da bode deževalo. Kaj pa rega uživa? Ker neveste, bodem vam pa povedal. Ona pleza po drevju in grmovju, ter lovi muhe, komarje in druge žuželke. Prav čudno je, kako jih dobi. Ona pomoli svoj jezik iz ust, in na njem obtičijo mrčesi, kakor na limanici. Ponovi, kaj ste zdaj slišali, P! Je li rega koristna žabica? — Da, ker pobira mrčese. —

Učitelj zopet popraša, potem, kar se je reklo o življenju rege in konečno zopet eden izmed učencev vse pové. Zamore rega tudi v jeseni in po zimi na drevju živeti? — Zakaj ne? — Ker ni žuželk? — Glejte! Ko pride hladna jesen, poišče rega vodo in se zakopa v blato, kjer celo zimo mirno spi. V spomladi se zopet prebudi in spleza na suho zemljo. Ponovi, R.

Tudi to se še enkrat ponovi.

3.

Kaj ste videli včasih v mlakah plavati. — Zabja jajca. — Je li veliko jajčic skupaj? — Da. — Kaka so jajčica? — Črna in tako velika, kakor drobni grah. — Kaj pa obdaja vsa jajca? — Neka sluznata tvarina. — Kateri vé, kaj iz jajčic prileze? — Majhne žabice. — Ali so take žabice že starim podobne?

Komu pa so najbolj podobne? — Ribicam. — Glejte! Mlade žabice imajo debelo glavo in dolg rep, nog pa ne. Take živalce se imenujejo „paglavci“. Ponovi, Ž.! — Kaj pa zraste kmalu paglavcu? Noge. — Ali vse noge ob enem prirastejo? — Katere noge dobi paglavec najpoprej? — Zadnje. — Kaj se pa zgodi z repom? — On se krči in potem odpade.

Zdaj pa pazljivo poslušajte in jaz vam bodem še enkrat povedal, kako prirastejo rege.

V spomladi začnejo polagati samice v vodo jajca, katera so črna in grahove debelosti. Iz jajec prilezejo za nekaj dni čudne, majhne živalice, katere imajo debelo glavo, dolg rep, nog pa ne. Te živalice se imenujejo paglavci. Paglavci dobijo po časi zadnji par nog, rep se pa skrajša. Naposled še zrastejo sprednje noge, rep pa popolnoma odpade.

Mlade žabe ne ostanejo v vodi, ampak splezajo na grmovje in drevje, ter potem ravno tako živé, kakor stare rege. Tudi one se v jeseni zakopajo v blato, da v zimi spijo, dokler jih zopet spomladno solnce na suho ne zvabi,

Ker se vsako leto veliko majhnih žabic prikaže, tak bi jih moralo biti sčasoma vse polno. Pa to vendar ne more biti, ker rege imajo hude sovražnike, kateri jih zasledujejo in žrejo.

Taki sovražniki so posebno tiste ptice, ki živijo po vodah in močvirjih, n. pr. čaplja.

Učitelj sprašuje zopet o tem, kar je ravno o množenju rege razložil, ter pusti potem to zopet katerega izmed učencev prosto pripovedovati.

Konečno se ponavlja vse, in da se učencem naloga polajša, naj bi se zapisal morebiti sledeči osnutek na tablo:

1. Popis rege.

- a) Kake barve je po hrbtu?
- b) Kake barve je trebuh?
- c) Kake so oči?
- d) Kaj ima po straneh?
- e) Kako je grlo?
- f) Kako je truplo?
- g) Prsti z blazinicami.

2. Življenje rege.

- a) Kje živi poleti?
- b) Kaj je?
- c) Kedaj reglja?
- d) Kaj ljudje o njej govorijo?
- e) Kaj stori jeseni?
- f) Kaj dela po zimi?
- g) Kaj stori v spomladi.

3. Množenje rege in njeni sovražniki.

- a) Jajca.
- b) Paglavci.
- c) Popolna žabica.
- d) Mlade žabe zapustivše vodo.
- e) Ptice močvirnice kot sovražniki rege.

Ta tvarina se potem zna porabiti deloma za spisje, deloma pa se lahko narekuje, da potem otroci dobijo izgled, kako se živali popisujejo.

Ob enem se pa čita in obravnava tudi 80. berilo „Rega“.

Josip Lasbahar.

Slovanska poglavja.

III. Potovanje po slovanskih deželah.

Le v svet in najpoprej v slovanski!

K. Havliček.

Zopet je nastopilo mladoletje! Mati priroda odeva se z novo dragoceno preprogo, prebuja se k novemu življenju in raskošje napolnuje srečen svet. Na tisoče popotnikov vré od blizo in daleč, sklanja se svoje čelo malikom — prirode in umetniji . . . Zopet in zopet se sprejme dar milosti iz roke tujine, teptaje svoje lastno z malomarnostjo in preziranjem. Sejmiščni hvalospjev podvoji zopet moderno epidemijo, ki je bolna na tem, da razširja domišljavost, kakor da bi bilo nebó podelilo samo Renu, gorenjej Donavi, Sprevi in Sekvani darove „čudežev.“ Ogleduške pušice v palači dožev in „most zdihovalja“ na bregu kraljice Adrije žezla knezov v kateremkoli velikonemškem muzeju, ali stebri zmage s posmešnim kipom sv. Ivana Nepomucena, luža pariške znenravnosti, grobst berlinske arrogance, spanske utice ljudi in živalij „Espectaculos“ evo to so ti „čudeži“ h katerim se potuje in kateri mamijo sè svojim nimbom tujino. Takih čudežev ponuja slovanski svet seveda primerno manje . . . Ne čudimo se, da ti, ki potujejo za zabavo in pouk po célem svetu, iščejo najpoprej to, kar jim je najljubljajše, toda čudno se nam zdi, da ravno Slovani sami sebi primerno dosti manje pozornosti obračajo kakor zaslužujejo, zanemarjaje to, kar jim je najbližje. Išče se romantika za daljnimi granicami a neznana ostane Šumava, obiskuje se Italija, a Ljubljana je vedno preveč „v strani“, potuje se skozi Maravsko, pa na tem milem „Marskem“ je postaj premalo. In tako dalje . . .

O ko bi bil pevec! Vdaril bi na strune varyta*) in očaral vas z navdušeno pesnijo o skalah dalmatinskih, o slovanskej Donavi, o stepah poetične Ukrajine, vrtovih slovenskih, mičnostih hrvatskega zagorja, o brezkrainih lesovih Rusije, petrogradskih zarjah severja, višavah božje Tatre, dišečih rožnatih poljih v Bolgariji, o preprijaznem Krakovu, o ganljivem Litevskom, bodrih Karpatih — in nad vse o deželah svetovaclavske krone in njenih zgodovinskih dragotinah: Lužice in Kladsko! Zemeljski raj to na ogled!

In noben bi več ne blodil o valovih Rena in njega gradovih, ali brlogih lupežnih vitezov surovega srednjeveka.

A še enkrat bi vdaril na strune svojega varyta! Opeval bi takrat slovansko gostoljubnost poljskih dvorov premožnega plemstva, hrabrost jugoslovanskih junakov, zavidljivo kozaštvo, črno obrvne Malorusinje, ganljive slovanske narodne pesmi, ki se glasé po dnevu in po noči na polju in v gozdu; té mikavne nošnje, nad katerimi se tudi najpriprostejše okó razveseli . . . Zemeljski raj to na ogled!

In zopet bi nihče ne blodil o brezsravnih gondolijerih kraljice Adrije, o berlinskih dolgočasjih, dunajskih samopašnostih itd. Pa poreče kdó, da slovanske dežele niso obdarjene z bogastvom spominkov starodavnih in umetniških,

*) Českega godbenega orodja.

za katerimi večji del potnikov potuje. Se vé, mi Slovani ne zamoremo v vsem delati čudežev, in ostali smo vsled raznih vzrokov nekoliko zadi. Da bi se zapadno Evropa zamogla mirno razvijati in se oddajati mirnemu poslu pri splošnim napredku, moral je slovanski svet jo braniti pred azijskim vznemirjevanjem. Slovan je več vekov odbijal krute napade azijskih trop, zlasti Tatarjev in Turkov in z lastno kryo delal znakovne meje med olikanim in barbarskim svetom. Ali v kljub temu je Slovan, odbivši napade sovražnikov, odložil rad orožje in povrnil se k oralu in kulturnemu poslu. Vsaj so že v srednjem veku svetile v Vilni in Kijevu ogromne svetilnice omike! Dobrovnik je postal slovanske Atene in Praga je bila ter ostane — Praga.

Pa je tudi v slovanskih deželah dosti spominkov. Zlasti v poslednjem času povečujejo svoja npravna skladišča z naglico v nezaslišanej méri. Praga, Krakov, Varšava, Levov, Kijev, Moskva, Petrograd, Ljubljana, Zagreb, Beligrad — vsa ta mesta in mnoge druge, podavajo popotniku v ogled znamenitne muzeje, slikarne, knjižnice, zbirke, gledišča, zavode in šole. Pokorno pa tudi smemo upati, da zamore in mora našega popotnika več zanimati n. pr. iz skromnih pripomočkov napravljen muzej dra. Baranieckega v Krakovi, kakor muzej „Germanije“ v Norimberku.

Toda ne le glavna mesta, tudi kako vaško zatišje podava slovanskemu popotniku v umetnih in zanstvenih obzirih mnogokrat prebujno bogastvo virov! Kdo je kriv, če so še skriti ali neznani, kakor vijolice? Pokazati na posameznosti v priprostem tem poglavju je nemogoča stvar, dosti bodi tega, če porečem, da slovanski svet hrani v sebi tolikanj zanimivega in pozornosti vrednega, da vleče ná se oči skoro cele ostale Evrope. Z duhom praktičnosti navdahren narod angleški pošilja vsako leto množstvo svojih sinov v slovanske dežele, kateri vračaje se z bogatimi zakladi izkušnosti v svojo domovino, prvi slavno razglašajo bitstvo slovanskih dežel.

Ceneči ostalih, ne prezirajmo sami sebe!

V ostalem, potovanje po slovanskih deželah, ki se je z napredkom časa skoro také olehčilo ko povsod drugje — ima daleč segajoči pomen. Marnejše potovanje, zlasti modro potovanje, zamoglo bi gotovo odstraniti tolikotere predsodke tu in tam zakoreninjene. Ko bi ljudje, ki se drznejo svoje sodbe o Slovanstvu oblačiti v cunje nevljudne jezavosti, vsaj z enim očesom pogledati v resnični život našega sveta in bi se z svojo pametjo ne bili skregali po nalaščnih tedenčnih sokih nasrkanih iz nemške literature — vladali bi drugi nagledi in več bi bilo spoštovanja in dostojne ljubezni. Toda razumi se samo od sebi, da od prospešnega popotnika po slovanskih deželah imamo pred vsem po pravici zahtevati zdrav razum in pameten nazor na svet in njega življenje. Nedostojno je toraj primerjati slovanskega kmeta, ki za plugom hodi, s profesorjem norimberškega vseučilišča, s prostimi cvetkami ozaljšano dekle tihih planin z mestno gospodično iz dekliške šole, in bolgarsko kočico, kjer so še predvčerajšem bašibozuki plenili — z letogradkom gospoda Rothschilda v Parizu . . . Upamoda nas častiti bralec razumi . . .

Po Edvard Jelínek —u —k]—.

Književna poročila.

Josip Jurčiča „Zbrani spisi“. Založil in na svetlo dal odbor za Jurčičev spomenik, vredil Fr. Levce, II. zvezek: Pripovedni spisi. Natisnila „Narodna tiskarna“ v Ljubljani 1884 mala 8ka, 296 strani. Cena 70 kr. — Kdo ne pozna genialnega, a žalibog prerano svoj narod zapustivšega slovenskega pripovednega pisatelja, katerega še dosedaj nobeden domač pisatelj došel ni, še manj pa prekosil. Pričujoči zvezek obsega Jurčičeve spise iz leta 1863 in 1864. I, in sicer: 1. „Jurij Kozjak“, slov. janičar. Povest iz petnajstega stoletja domače zgodovine. — 2. „Spomini na deda.“ Pravljica in povesti iz slovenskega naroda — 3. „Jesensko noč mej slovenskimi polharji“. Črtice iz življenja našega naroda. — 4. „Spomini starega Slovenca“ ali črtice iz mojega življenja. Spisal A. Pajk, bivši avstrijski in francoski vojščak, bojni ujetnik na Francoskem in Ruskem ob Napoleonovem času, — in je tudi po vnanjem krasna knjiga, katero brez pomisleka lahko priporočamo tudi za šolske bukvarnice. Posebno pa bi vtegnila biti primerno darilo naši odrasli mladini. Naj se tedaj naši čast. bralci ne mudijo segati po njej in jo tudi v svojih krogih dalje priporočati, ter naročnikov za „Zbraune spise“ nabirati.

Narodno blago.

XXV.

Zmaj.

(Ljudska pravljica iz lembske okolice.)

Po zeleni dolini goni deroča reka svoje zlatopene valove. Na desnem bregu se vidi visoka skala sè starim na pol razrušenim gradom, na levem bregu pa stoji krasnega mesta zidovje. Blizu mesta se razprostira zeleni gaj. Nekega pomladanskega jutra, (bilo je še pred solnčnim izhodom) žene mlad mesar dva bela voliča po temnomračnem gozdu. Pride do zelene trate, ki je v sredi loga stala, ko smaragdni otok v sredi morskih valov. Solnce je ravno priplavalo nad obzorje. Oj! kako čarobni žar se je razlil po drevju! Oj! kako lepo se zapletajo solnea zlate nitke med nežno zelene bukovne listike! In glej! Na trati se je prižgalo naenkrat nebrojno število bisernih lučic, ki se žarijo, ko tresoče se zvezdice jasnega neba. Nehoté poklekne mladolični mesar in začne moliti molitev „brez besedi“, ki je izvirala iz dnú srea in kipela navzgor, ko jasno škerjančekovo petje. —

Trije beli mesarski psi, ki so počasi do tod pritekli, so ga predramili iz presladkega mišljenja.

Misel: „od kod so ti trije psi?“ še ni bila dokončana, že se prikaže človek neizrečeno častitljive postave in milobnoskrivnostnega obraza.

„Daj mi bela volička za te tri bele pse; bojo ti veliko srečo prinesli“. Te besede je zgovoril s tako nenavadno zaupljivim glasom, da mesar ni nič oporekal, ampak hvaležno izpolnil željo skrivnostnega moža. Ta čudapolni mož je pa bil — sam Bog.

Upapolno koraka krepki mladenec dalje in sladko sanja o bodočnej sreči.

„Tak vi trije mi bote srečo prinesli?“ vpraša svoje nove spremljevalce in zadovoljno dalje gre proti mestu, ki se mu je kaj prijazno in veselo nasproti smijalo. Pa ves osupnjen postoji, ko stopi v mesto. Vse je bilo v črni in žalostni obleki. — „Kaj pomeni to?“ vpraša mestnega strežaja, kateremu so se tudi solze točile po zarujavelem obrazu.

Mestni stražaj začne: „Pogledi! unstran reke, tam na strmej pečini stoji že na pol razrušen grad. V njem je stanoval bogati grof, ki je imel trdo srce, ko tista pečina in zlobne misli, ko gadov strup!

Papir bi začel goreti, ko bi kdo hotel vse njegove krvave pregrehe zapisati. Tisti grof se je spremenil v zelenega zmaja, katerega je pahnila večna resnica v globoki prepad. Vsak mesec se mu mora mlada devica darovati, da jo požre. Ko se ne bi to zgodilo, bi grdobna zverjad celo mesto pokončala. (Ravno danes leto so mojo zlato hčerko morali vreči v prepad.)

Včeraj je pa osoda edino kraljevo hčer zadela. „Vsaki, ki reši mojo milo hčerko, dobi njeno roko in mojo krono za plačilo“, tako je dal včeraj sam kralj razglasiti. Dvanajst pogumnih mladenčev je včeraj v zmajevim žrelu našlo svoj grob. Nihče si več ne upa za meč prijeti! Vidiš v tistej črni kočiji bojo žalostno kraljevo hčerko odpeljali. Mlad mesar ne zine ne besedice ne, ampak tiho in mirno odide. Samo z veliko sekiro se oboroži in se čisto na tihem poda proti strašnemu gradu.

Črna kočija je ravno postala. Edini kočijaš se je pripeljal poleg nesrečne device. Ravno jo je hotel pahniti v pogubni prepad, ko stopi mladi mesar pred njega.

„Potrpi malo“ hočem jaz zmaju postreči, če se ti ne upaš. Ko je devici pogledal v njen žametni od žalosti blede obraz, je do vrhunca prikipele njegove pogum. —

Sè strašno togoto se vržejo vsi trije razpaljeni psi nad zmaja; sè strašno jezo mlati pogumni mladenec po ostudnem vragu.

Zmagana je vražja pošast! —

Pogumni mladenec se spodobno prikloni rešenej devici in se naravnost poda domu. Za spomin si je pa vzel zmajev jezik. — Oh! kako veselje obseva devico! Kako veselje bo še le, ko pride domu!

Pa strašna misel se je rodila v kočijaževej glavi. On pravi: „Ti moraš reči, da sem te jaz rešil, če mi tega ne prisežeš, te vržem v vodo, ko se bova peljala čez most.“ Oholi hudobnež se je res veselil svoje peklenške zvižgače. Doma sicer niso hoteli znanemu nepogumnežu verovati, pa on jim je pokazal zmajevo glavo v dokaz.

Hudobnež je prisilil, da se je naenkrat morala poroka vršiti. Vse jeovalo v svatovskem veselju, samo mlada kraljica je tiho žalovala.

Strežaj prinese pismice, v katerem je bilo zapisano, da mora mlada kraljica priti ven, kjer jo njen rešitelj pričakuje.

Zunaj zagleda tiste znane tri pse in pogumnega, pa tako skromnega mladenca. Okoli vratu mu pade in ga ne pusti od sebe.

„To je moj rešitelj, pa ne ti grdobni nepogumnež!“

„Kako moreš ti to reči, zavpije preplašeni predrzneš?! saj imam zmajjevo glavo v dokaz!“

„Pokaži glavo!“ reče mladi mesar. „Kje si pa še videl glavo brez jezika?!“ In mladeneč je pokazal tisti zmajev jezik, ki si ga je bil za spomin vzel. Plemeniti mladeneč je dobil blago devico in kraljevo krono; predrznega hudobneža so pa k smrti obsodili!

Zlogonski.

Dopisi.

Iz Lembaha. Učiteljsko društvo mariborske okolice je imelo 6. marcija t. l. drugo letošnjo sejo. Navzoči je blo 19 udov. — J. Svetlin, podučitelj v Kamnici je k društvu pristopil. — G. predsednik nas je že v začetku razveselil z novo knjižico (Fizika v nižjih šolah; metod. razprava; spisal Fr. Hauptmann, prof. v Gradcu.) Nobenemu, ki se zanima za napredek metode, ne bi smela manjkati ta po zunajni obliki okusna in lična, po vsebini pa vsestransko temeljnita knjižica. — Ko se je zapisnik prebral in sprejel, je g. načelnik M. Nerat razpravljati nalogo „c. kr. vrtnarsko društvo v Gradcu in šolski vrti“. V svojim obširnem poročilu je tudi mimogredé omenil, da sedanji šolski vrti niso prav za prav „šolski vrti“, ampak večinoma samo šolske drevesnice. Da bi se za poboljšanje vrtnarstva tudi lahko nekaj storilo (če si toti „nekaj“ tudi v najskromnejšem pomenu mislimo) nam nihče ne more oporekati. Treba je le dobre volje. C. kr. vrtnarsko društvo je tudi eno tistih sredstev, ki hoče učiteljem umno pripomagati k poboljšanju šolskih vrtov. Zategadelj zasluži, da se po mogočnosti podpira. — Konečno stavi poročevalec sledeči predlog, kateri se enoglasno sprejme: Učitelji in šolski vodje naj delajo na to, da šole oziramo krajni šolski sveti pristopijo kot udje c. kr. štajerskemu vrtnarskemu društvu, ter naj to društvo tudi občinstvu priporočajo. — Vprašanje gledé „uč. pripomočkov“ je v imenu komiteja odgovoril G. Majcen. Po njegovem prepričanju bi bilo bolje, da se ne bi deželna postava ustanovila, ki bi strogo zahtevala, da mora krajni šolski svet učne pripomočke za vse učence preskrbeti. Sploh se njemu ne zdi to vprašanje Bog ve kako imenitno, kar posnemamo iz njegovega izreka, ki ga je v teku govora po vsej pravici topla povdarjal in visoko povzdignil „od goja se mora vedno više ceniti ko učenje.“ Omenil je posebno nevarnosti in napake, ki bi izvirale iz takšne deželne postave. Ker bi po njegovem prepričanju zgorej omenjena postava več škodovala ko koristila, se ne more po nobenem načinu za njo ogreti. Njegovo mnenje zastopajo tudi gospodje: Hren, nadučitelj v Framu, Pavšek, učitelj v Račah i. š. n. dr. — Pri tem vprašanju se je izvanredno živahno razgovarjalo, kar se s posebnim veseljem zapiše. Razen zgorej omenjenih gospodov so se razgovarjanja vdeležili še: gg. Nerat, Fr. Pirkmajer in Cizel, kateri trdno misli, da bi zgorej omenjena postava vendar utegnila šolskemu poučevanju koristiti in tudi na odgojo brez nevarnosti vpljivati. Štarši se naj učijo, da je njihova najsvetejša dolžnost za otroke skrbeti. Obveljal pa je ta le predlog: Učiteljsko društvo za mariborsko okolico izreče svoje prepričanje, da je potrebno gledé občnega priskrbovanja učnih pripomočkov česa storiti; toda pri sedajnih razmerah dala bi se postava, kakšna se namerava nasvetovati, le teško izpeljati. Naj bi šolski vodje in tudi posamezni učitelji pa tam, kjer so razmere za to ugodne, šolskim svetom priporočali,

da preskrbē vsaj za poskus za nekoliko časa vse učence z enakimi, primernimi učnimi pripomočki, sevēda proti temu, da jim podeljene reči vsaj premozejši stariši plačajo. Ako se taka uredba v dotičnih krajih vtegne dobro ponesti, naj se potem priporoča tudi drugim šolskim občinam v posnemanje. Fr. Pirkmajer govori o kujižici „Des Lehrers Selbst-hilfe“ in toplo priporoča vsakemu, ki ima srce za svojo družino, naj svoje življenje zavaruje. Vsem trem poročevalcem se navzoči zahvalijo za priznani trud njihovega vestnega premišljevanja. — 1.—

Sv. križ pri Slatini: Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je imelo tukaj 3. t. m. pri najlepšem vremenu svojo prvo letošnjo zborovanje. Navzočih je bilo iz obeh okrajev 17 udov, in eden iz Ptuja. Zborovanje se otvori z dobro izbranim zboru „Mili kraj!“ Zapisnik zadnje seje se je prečital ter potrdil. G. predsednik Jurkovič pozdravi najpred vse navzoče, posebno tiste, ki se dolge poti niso vstrašili, ter izrazuje veselje o zvezi učiteljev šmarsko-rogaškega okraja, kar je tim lepše, ker imamo vsi enake težnje in enake naloge. On naznani desetletni obstanek društva, ter omeni napredek društva z željo, naj bi se letos desetletnica slavno praznovala. Potem prečita novo odobrena pravila, povdajra njih pomen in končuje svoj govor s srčno željo, da bi društvo na prosep šole, udov, države in naroda vedno vsepešno delovalo. Trikratni „živio“ zadoni iz prs vseh navzočih! Zapisnikar g. Šetine poroča potem obširno o delovanju društva v preteklem društvenem letu. Poročilo pride posebej v tisk. Sedaj pride na vrsto pregled računov, ki se pa bo vršil v prihodni seji, ker je g. blagajnik radi važnih opravil odpotoval v starodavno mesto Celje. G. Porekar iz Ptuja govori o šolskem vrtu. On zelo mično razpravlja o koristi šolskega vrta, ter nam o njegovej narēji, uredbi itd. povē splošne načrte, kako je lahko lep šolski vrt v korist učeē se mladine, v čast učitelju in okolici ustvariti. K koncu svojega govora častita učiteljstvu St. križevskemu, kateremu se je spomējo kr. šolsk. sv. posrečilo ustanoviti velik in lep šolski vrt, ki bode se uzor celemu okraju. Govorniku se izrazi splošna zahvala. Govor g. Blenka se preloži, ker se je vrinila neka pomota v dnevnem redu, radi napisa tega govora. Pričakujemo prihodniē ta potreben govor. Pri volitvi novega odbora voljeni so enoglasno gospodje: Jurkovič (Šmarje) predsednik, Škrabl (Sv. Križ) podpredsednik, Žumer (St. Vid) blagajnik, Šetine (Ponikva) in Kit (Sv. Križ) zapisnikarja, Vesiak (Sv. Križ) in Blenk (Zibelka) odbornika. Razne predloge, katerih se je večina na prihodno zborovanje preložila, so stavili gg. Škrabl, Jurkovič, Kotnik, Blenk, Breznik, Flis Leskovar in Porekar. Najvažnejši je ta lanskega zapisnikarja in poročevalca: „naj društvo obhaja 10 letnico 3. jul. t. l. v Šmarji“, ki je po dolgem pretresovanju obveljal. K temu se je določil program in sklicanje vseh udov. Zadno se bo po zborovanju na Slatini (Sv. Križ) meseca junija t. l. izvršilo. Pozor tedaj na ta dan! lepo vreme je že naročeno. Važen predlog je tudi ta, „naj društvo izprosi enorazrednicam v rogaškem okraju prvi četrtrek v mescu za prosti dan, kadar so zborovanja, kakor je to v šmarskem in nekaterih drugih okrajih. Društvo pristopi k „Matici“ in si naroči tudi „Vrtec“. Vsi udje bodo pristopili k slov. pevskeemu društvu. Kot nova uda sta k društvu pristopila gg. Strmšek (Ponikva) in Kotnik mlajši (Sv. Štefan). Zborovanje se je zaključilo ob 1/2 popoldne spesnijo „Lepa naša domovina.“ Po zborovanju je bil skupni obed v „Hotel Europa“ na Slatini, kjer je bilo vse veselo. Govor se je vrstil za govorom o našem stanu, o prijateljstvu, društvu itd. Pele so se same krasne pesni. Posebno odlikoval se je križevski quartet, bariton g. Flisa in šaljivi govor g. Porekarja. Pri tej priložnosti so nas tudi častiti gg. duhovniki St. Križevski in nekteri prijatelji šole počastili. Vsi smo se čutili tovarisi, se zabavljali in tako na kratek čas pozabili vse naše težnje in se nam vsiljuē borbe. Spominjali smo se med obedom našega zastopnika in prijatelja narodne šole, državnega poslanca g. Božidara Raiča, ter mu poslali častitko na Dunaj. Žal nam je bilo, da nekateri udi niso

mogli priti, a spominjali smo se jih s krepko napitnico! Tako je slavno končalo prvo zborovaje učit. društ. v rogačkem okraji. Na videnje.

. ar .

Vabílo na naročbo.

Po presledku blizu poldruega leta prihaja II. zvezek Jurčičevih zbranih spisov za I. zvezkom na dan. Da se je tako zakasnil, iskati je uzroka v tem, da podpisani odbor za I. zvezek ni stržil toliko, da bi bil mogel s skupilom založiti II. zvezek; kajti „Desetega brata“ se je do zdaj prodalo samó okolo 400 izvodov.

Podpisani odbor je preverjen, da je temu slabemu razpečavanju uzrok nekoliko visoka cena I. zvezka, nekoliko zanemarljeno knjigotrštvo slovensko. Vendar se ne dá tajiti, da tudi slovensko razumništvo ni izpolnilo svoje dolžnosti in zahvalnosti proti prvemu svojemu pripovednemu pisatelju Josipu Jurčiču. Nadejamo se, da zavedni národ slovenski vsaj pri II. in pri naslednjih zvezkih popravi, kar je zamudil pri prvem, in da nam z obilim naročevanjem omogoči izdavatí še na dalje Jurčičeve zbrane spise. V ta namen smo ceno nadaljnim posamičnim zvezkom znižali na 70 kr. ter uvedli tudi **naročevanje po poštnih nakaznicah**, na katero vabimo s tem pozivom vse Slovence. Ukrenili smo tudi to leto izdati še III., IV. in V. zvezek, nadejoči se potrebne podpore od slovenskega čitateljstva.

Odslej stoji:

I. zvezek, nevezan po	1.— kr.
v Bonačeve izvirne platnice ukusno vezan	1.50 „
II. zvezek nevezan po	— 70 „
v Bonačeve izvirne platnice ukusno vezan	1.20 „

Ako pa tudi oddajemo vsak posamičen zvezek, vendar se priporoča pošiljati naročnino za več zvezkov skupaj. Naročnina znaša za I. II. in III. nevezani zvezek 2 gld. 40 kr. Za vse tri lepo vezane zvezke 4 gld.

Naročnina za zvezek I., II., III., IV. in V. stoji 3 gld. 50 kr., za elegantno vezanih prvih pet zvezkov 6 gld.

Naročnina se pošilja pod naslovom: gospod dr. Jos. Staré v Ljubljani, Marije Terezije cesta 5.

Naročniki prejemajo knjige franco.

V Ljubljani, 1. marcija 1884.

Odbor za Jurčičev spomenik:

Dr. V. Zarnik,
predsednik.

Dr. Jos. Staré,
blagajnik.

Fr. Levec,
tajnik.

Zahvala.

Gospod J. Loh, fabrikant in trgovec v Slivnici je blagovolil Rački šolski bukvarnici lepo število mičnih bukvic podariti, za kar se mu iskreno zahvaljuje šolsko vodstvo.

Račje 24. dne aprila 1884.

Novice in razne stvari.

[Za obrtnijske šole na Kranjskem] je ministerstvo za uk in bo-
gočastje za l. 1884. dovolilo sledeče podpore: za kočevsko šolo 100 gld., za
ljubljsko šolo 2000 gld., za tržiško šolo 200 gld., za kranjsko šolo 120 gld.,
za šolo v Rudolfovem 400 gld.

(Modroslovje v slovenskem jeziku) je začel, kakor „Slovenec“
poroča, v Ljubljanskem semenišču predavati podvodja g. dr. F. Lampe. Ta
korak k napredku tudi mi z veseljem pozdravljamo in želimo, da bi se tudi
drugod posnemal.

(Strokovnjakom v okr. šolski svet) so učitelji konjiškega okraja
volili gosp. J. Dobnik-a, učitelja pri sv. Florianu v Doliču.

(Kinin) znani lek zoper merzlico zasledil je profesor Fischer v premogu
in ga tudi po kemičnem potu pridobil. Ta kinin zmanjšuje vročino pri mrzlici
in menda nima škodljivih nasledkov, kakoršne ima navadni kinin. Za večjo
pridobitev ustanovili so že tovarne.

[Lužički Srbi] so po številu najmanjši slovanski narod, prebivajoč v
knježevini saksonske in pruske Nemčiji. Je jih komaj okolo 160.000. Pa
še to malo število se jih deli v gornje in dolnje Luž. Srbe (med katerimi je
poslednjih le 35.000 duš) ter pišejo dvojno spisovno narečje. Gornji Lužičani
imajo svojo „Matico“ v Budišinu (Bautzen). ki šteje okolo 400 udov in izdaja
svoj „časopis“ za gotov letni donesek v zvezkih. Vseh časopisov si vzdržujejo
sedem, med temi imajo „Serbske Nowiny“ vže 2000 naročnikov. Po veroizpo-
vedanju so sicer večinoma protestantje, toda tudi katolikov je precej med njimi,
katerim je manjkalo doslej popolno izdanje, „svetega Pisma“. Temu ima biti
v kratkem pomagano. Predsednik Praškega lužičko-srbskega seminarja gosp.
Jurij Lobčinski je namreč izdelal prevod vsega svetega pisma po Vulgati in
ker se goji nada, da bo društvo sv. Cirila in Metoda v Budišinu založbo prev-
zelo, počne se s tiskom prihodnje leto. To jim mora pač vsak slovanoljub
gorko želeči, videč kako navdušeno se tam slovanska zavest goji in to malo
pleme v sredini druge velike narodnosti za svoj jezik poteguje. Mi Slovenci
bi bili že dosti dalje, ko bi jim bili v tej reči kakor treba, posnemovalci ali
podobni! —

[Naznanilo p. n. udom učiteljskega društva za mariborsko
okolico.] Ker je priredilo sosedno ptujsko učiteljsko društva za l. dan maja
izlet in zborovanje v Vurbergu, h kateremu vabi tudi naše društvo, tako izpade
društveno zborovanje za mesec maj in se vabijo čestiti gg. društveniki k
prav obilni udeležitvi izleta v Vurbergu. (Glej dotično vabilo ptujskega učit.
društva).

Odbor uč. dr. za mariborsko okolico.

[Slovenščina v Italiji.] Iz Rima se v „Wiener allg. Ztg.“
poroča: „Kralj s posebnim dekretom naroča, naj se na vseučilišču v Bo-
logni ustanovi učna stolica za češki, poljski in hrvatski jezik in slov-
stvo v teh jezicih, ob enem za to nakazuje 1000 lir na leto.“

[Orodja zidarjev piramid.] Dasi so se nam čudovita kamnena
dela starih Egipčanov dobro ohranila, vendar se do današnjega dne ni-
česar ni znalo o orodju, s katerim so obdelovali trdo gradivo na tako
izvrsten način. Nekemu g. W. M Flinder Petrie posrečilo se je, na polu-
zgotovljenih ali skaženih in na stran vrženih kosih dokazati, da so stari
Egipčani trdo kamenje s premimi in cirkularnimi žagami, z močnimi in
otlimi svedri obdelovali, katerih zobje in rezi so bili iz zlahtnega ka-
menja. Poskusi so dokazali, da je za to služil le demant. Uporaba de-
mantne žage spoznala se je na granitnej krsti velike piramide v Gizah,
kjer je razvidno, da je žaga dvakrat pregloboko zarežala. Jako lepi
zgledi staro-egiptovske stružne umetelnosti hranijo se v britskem mu-

zeju, mej temi je vaza, katera je pri vratu samo $\frac{5}{4}$ milimetra debela, akoravno je iz jako trdega kamena. V novejšem času iznašli so vrtalne stroje, katerih svedri in osti so iz črnih demantov. S takimi stroji vrtajo se velikanski železnični predori. Vse je mislilo, da je ta uporaba demantov najnovejša iznajdba, a že za najstarejših egiptovskih kraljev vrtali, žagali in dolbli so kamenje z orodjem z demanti obraženim, kar svedočiti imeni „samaferu in kufu“ nahajajoča se na hieroglifih.

„Sl. Narod.“

[Cerkveni orglavec na deželi] bode težko pred avgustom zagledal beli dan, ker kakor nam izdajatelj gosp. Karol Tribnik piše, tisk le počasi napreduje. Naj tedaj orglavci, kateri ga že željno pričakujejo, le še tako dolgo potrpe.

[Na drž. gimnaziji v Gradcu] razpisana so za začetek šol. 1. 1884/85 štiri učiteljska mesta, jedno za naravoslovje, 3 za filologijo. Z jednim slednjih v zvezi je tudi slovenščina. Prošnje 10. maja.

[Najdaljša železnična proga na svetu] je iz Lizbone v Orenburg, to je 6571 kilometrov ali 876 geografičnih milj. Z brzotakom čez Madrid, Pariz, Berlin in Moskvo možno je to daljavo preleteti v 221 urah in 14 minutah. Ta proga, ki drži skozi vso Evropo pa do sibirske meje je za 170 milj daljša, nego slavna „Pacifič“ železnica v Ameriki.

[Ženske na oksfordskem vseučilišču.] Senat oksfordskega vseučilišča je sprejel s 100 glasovi proti 46 nasprotnim, da smejo nektera razlaganja na ondotnem vseučilišču tudi ženske obiskovati.

[Nove geografične ekspedicije v Rusih.] Znano je, koliko so že Rusi žrtvovali, da bi se srednja Azija odkrila učenemu svetu. V tem svojem prizadevanju pa še niso opešali, marveč, kakor nam pripovedujejo novejša poročila, storé leto za letom več v ta smoter. Meseca sušca nastopil je nek ruski polkovnik četrto veliko pot v notranjo Azijo, posebno v Tibet — Polkovnik Aminov, načelnik generalnega štaba za kavkaško vojsko je izdal zemljevid Fedženske oaze, kakor tudi ceste, ki peljejo v Merv. Opira se na podatke Aluanova, Sokolova in Višeslavcova; lego Merva je opisal kapitan Gladyšev. V pokrajino Fedžensko potoval je že trikrat naturoznanec Lesar in je lansko leto z Lyslavskim zmeril večino ondotnega sveta. Kakor pravi, ne leži Merv više, kakor 270 m.

„Slov.“

[„Cerkvene pesmi za šolsko mladež.“] Prav toplo priporočamo, to pri J. Leonu izišlo kujižico vsej slovenskej šolskej mladini. Velja meho vezana 8 kr.

Vabilo. Savinjsko učiteljsko društvo zborovalo bode 1. majnika dan v Gomilski s sledečim dnevnim sporedom: 1. Prečitanje zapisnika iz zadnjega zborovanja. 2. Društveni dopisi. 3. Posvetovanje o slovesnosti desetletnega obstanka „Sav. uč. društva“. 4. Prostovoljno predavanje. 5. Društveni nasveti. V mnogobrojno udeležitev vabi odbor.

[**Vabilo.**] Ptujsko učiteljsko društvo bo imelo 1. maja t. l. izlet v Vurberg, kjer bode tudi zborovalo. Vzpored: 1. Sv. meša ob 10. uri dopoldne. 2. Zborovanje, pri katerem bo predaval gosp. Koprivnik o pouku gluhonemih in gosp. prof. Glowacki o štetju časa (nadaljevanje). 3. Pregledovanje vurberskega grada. 4. Petje. 5. Skupni obed v gostilnici g. Franca Zorka (oseba plača 50 kr.) Tovariši in tovaršice, kakor tudi drugi prijatelji učiteljstva, ki se nameravajo tega izleta vdeležiti, naj blagovole to naznaniti nadučitelju Fr. Žiharju v Vurbergu saj do 27. t. m. K zelo obilnej vdeležbi vabi

Odbor.

NATEČAJI.

Štev. 254.

Učiteljska služba.

Na enorazredni ljudski šoli v Galiciji se do sedaj provizorično posedena učiteljska služba z dohodki po IV. plač. razredu in prostim stanovanjem v šolskem posloppju za stalno umešča.

Prosilci za to službo naj blagovolijo svoje redno instruirane prošnje z dokazom, da so sposobni subsidarično poučevati v katoliškem veronaaku predpisanim potom do 10. maja 1884 pri krajnem šolskem svetu v Galiciji, pošta Žavec (Sabhsenfeld) vložiti.

Okrajni šolski svet v Celju, dne 9. aprila 1884.

Predsednik:

Haas, s. r.

Štev. 5757.

Učiteljska in podučiteljska služba.

1. Učiteljska služba pri sv. Emi v šmarijskem okraju, pošta Podčetrtak, z dohodki po IV. plač. razredu in stanovanjem.

2. Podučiteljska služba v Hrastniku v laškem okraju z dohodki po III. plačilnem razredu.

Prošnje do 10. maja 1884. Znanje slovenskega jezika potrebno.

Celje, 9. dan aprila meseca 1884.

C. kr. namestn. svetovalec:

Haas, s. r.

Štev. 118.

Nadučiteljska služba.

Na dvorazrednici pri št. Petru pod sv. gorami se stalno umešča služba nadučitelja z dohodki po IV. plačil. razredu in prostim stanovanjem.

Prosilci za to službo naj blagovolijo svoje redno intruirane prošnje z dokazom, da so sposobni subsidarično poučevati v katoliškem veronauku predpisanim potom do 15. maja 1884 pri krajnem šolskem svetu v št. Petru pod sv. gorami (St. Peter bei Königsberg) vložiti.

Okrajni šolski svet v Kozjem, 9. aprila 1884.

Predsednik:

Rupnik, s. r.

Učiteljska služba.

Na enorazrednici v Blanci se učiteljska služba z dohodki po IV. plač. razredu in prostim stanovanjem v šolskem posloppju za stalno ali tudi provizorično umešča.

Prosilci za to službo naj blagovolijo svoje redno instruirane prošnje z dokazom, da so sposobni subsidarično poučevati v katoliškem veronauku, predpisanim potom do 15. maja 1884 pri krajnem šolskem svetu v Blanci vložiti.

Okrajni šolski svet v Sevnici, dne 9. aprila 1884.

Predsednik:

Rupnik, s. r.